

REGISTERBLAD**Datum:** 2000-02-07**OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I SÖDERMANLANDS LÄN****Områdesnummer:** NRO 04 023**Områdesnamn:** Högstensmon - Rinkestamon**Kommun:** Flen och Eskilstuna**Kartblad:** Topografiska kartan nr 10H SV**Area:** 629 ha, enbart land**Naturgeografisk region:** 24 Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken**Kust/havsregion:****Regionindelning för sjöar och vattendrag:****Agrara kulturlandskapsregioner:** Mälardalens odlingsbygder**Landskapsformer:** Sprickdalslandskap**Riksvärde**

Geovetenskap		
--------------	--	--

Värdeomdöme: Badelundaåsen mellan Dunkern och Rinkestamon visar på en begränsad sträcka en stark växlande utformning inom skilda terrängsavsnitt och höjdlägen - den breda dalgången, bergiga höjdparter, förkastningsbrant och slättområde. I bilden bör även inräknas de objekt som beskrivs under området vid Dunkern, tex åsförgrening, blockanhopningar samt olika former av strandbildningar. Den angivna sträckan är förhållandevis oskadad av täkter och andra arbetsföretag. Området har klass I i länsstyrelsens naturvårdsprogram.

Huvudkriterier: A, B, E**Stödkriterier:** Storlek, mångformighet, märklig beskaffenhet**Förutsättningar för bevarande:** Att områdena inte utsätts för schaktningar, täkter eller markskador.**Säkerställande:** ---

Områdets huvuddrag: Badelundaåsen som är en av Mellansveriges längsta åsar tar sin början i södra Södermanland och övertvårar landskapet till Mälaren. I mellersta delen av länet följer den sjökedjan Båven-Naten-Kyrksjön-Misteln-Dunkern. Vid sjön Dunkern saknas åsen mellan Järnaviken och gården Bygget 1,5 km nordväst om sjön. Detta avbrott i den i övrigt mäktiga åsbildningen är ett av de stora frågetecknen i bildandet av de sörmländska åsarna. Åsikten har framförts att Lindsvedsmon norr om Dunkern skulle kunna utgöra en del av åsens fortsättning i detta avsnitt och sålunda markera en mycket kraftig kastning hos isälven. Med hänsyn till att Lindsvedsmon har en tydlig fortsättning norrut - norr om sjön Ältaren - verkar dock en sådan

tolkning knappast trolig.

Från gården Bygget, där åsen efter avbrottet vid Dunkern på nytt framträder, går den i fortsättningen som en 500 bred och ca 20 meter mäktig åsbildning fram till Högsten och Hedmossen och vidare norrut genom Eskilstuna kommun. Åsen som lokalt benämns Högstensmon, övertvåras här höjddpartierna i Mälarmården. Den är här starkt omformad av svallning. På flera ställen förekommer strandvallar, klapperstensfält, strandhak och andra strandbildningar. Längs östra sidan förekommer delvis vidsträckta anhopningar av stora block, vilket är typiskt för flera av de stora åsarna i denna del av länet.

Av speciellt intresse är åsens läge och utformning vid Koppartorp, där den övertvåras den 40-50 meter höga mälarmårdsförkastningen väster om Eklången. Åsen är i detta avsnitt mycket kraftigt svallad men torde även primärt ha haft mindre mäktighet vid förkastningsbranten än i övriga delar. Påfallande är den snabba förändring som sker norr om förkastningsbranten där avlagringarna på nytt antar en markant åsform med en höjd av ca 20 meter. En tydlig åsgrop finns öster om Nyckelbro. Längre norrut ökar åsen i storlek och övergår i den mäktiga Rinkestamon - en 1 000 meter bred och 35 meter hög isälvsavlagring. Längs sidorna av Rinkestamon finns tydliga strandvallar. Ett 15-tal strandvallar kan t ex urskiljas på norra sluttningen av Rinkestamon.

Rinkestamons mäktiga kupolformade grusanhopning är representativ för Badelundaåsens utformning på sträckan över Rekarne-slätten från Eklången till Mälaren

Anmärkningar:

Referenser:

Möller, H., 1987: Beskrivning till jordartskartan Strängnäs SV. – Sveriges geologiska undersökning, ser. Ae nr 82.

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 1991: Naturvårdsprogram

Område av riksintresse för naturvården enligt 3 kap 6 § miljöbalken; Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07

Riksintressets benämning: **Högstensmon-Rinkestamon**
 Identitetsnummer: **NRO 04 023**
 Kommun: **Flen och Eskilstuna**
 Län: **Södermanland**

